

Innhold

Kapittel 1

Spørsmål og svar - teori og empiri	15
1.1 Forskning og fagutvikling	16
1.2 «Dagliglivets forskning».....	18
1.3 Hvorfor metode?	19
1.4 Krav til empiri.....	20
1.5 Å studere egen organisasjon.....	21
1.6 Et pragmatisk utgangspunkt	23
1.7 Gangen i en undersøkelsesprosess.....	24
De felles fasene	24
Den kvalitative/intensive tilnærmingen	25
Den kvantitative/ekstensive tilnærmingen.....	26
Tolkningsfasen - felles for begge tilnærminger	27
En grafisk oversikt over fasene i undersøkelsesprosessen	27
1.8 Praktiske og etiske avveininger	28
Praktiske aspekter	29
Etiske aspekter	31
Informert samtykke.....	31
Krav til privatliv.....	33
Krav til riktig presentasjon av data.....	36
Er disse etiske kravene absolutte?	37

DEL 1

DE INNLEDENDE FASER I EN EMPIRISK UNDERSØKELSE	39
---	----

Kapittel 2

Undersøkelsens første fase: utvikling av problemstilling	41
2.1 Hva skjer når vi velger problemstilling?	41
2.2 Innholdet i en problemstilling	42

2.3	Hva slags type problemstillinger arbeider vi med?.....	43
2.4	Krav til problemstillingen.....	47
	Den skal være presis.....	47
	Den skal være generell.....	48
	Den skal være fruktbar.....	48
2.5	Utvikling av problemstillingen.....	49

Kapittel 3

	Undersøkelsens andre fase: valg av undersøkelsesdesign.....	53
3.1	Design basert på sekundærdata.....	53
3.2	Intensive og kvalitative design.....	55
	Kvalitative data.....	56
	Få enheter.....	57
	Sterke sider ved intensive design.....	61
	Svake sider ved intensive design.....	62
3.3	Ekstensive og kvantitative design.....	64
	Kvantitative data.....	65
	Sterke sider ved ekstensive design.....	68
	Svake sider ved ekstensive design.....	69
3.4	Om kausalitet.....	70
3.4	Når egner de ulike designene seg?.....	77
	Idealet: Kombinasjon!.....	79
3.5	Nå skiller vi lag!.....	83

DEL 2

	DET KVALITATIVE UNDERSØKELSESDESIGNET.....	85
--	---	-----------

Kapittel 4

	Undersøkelsens tredje fase: Hvordan skal vi samle inn kvalitative data?...	87
4.1	Det åpne intervjuet.....	87
	Når egner det åpne intervjuet seg?.....	87
	Hvilke valg må vi ta ved en slik metode?.....	88
	Gjennomføring av intervjuet - intervjuerens opptreden.....	96
4.2	Observasjon.....	102
	Når egner observasjon seg?.....	102
	Hvilke valg må vi ta ved en slik metode?.....	103
4.3	Dokumentundersøkelser.....	106
	Når egner dokumentundersøkelser seg?.....	107
	Hvilke valg må vi ta?.....	108
4.4	Kvalitative metoder - en oppsummering.....	110

Kapittel 5

Undersøkelsens fjerde fase: Hvordan

skal vi velge ut enheter i kvalitative studier?	113
5.1 Utvalg av enheter og situasjoner	113
Mennesker, situasjoner og kilder.....	114
Respondent eller informant?.....	114
Kriterier for utvalg av personer og situasjoner	114
5.2 Gruppeintervjuer – sammensetning av grupper	117
5.3 Om å bruke seg selv som kilde	118
5.4 Utvalg av kilder til dokumentundersøkelser	119
Utvalg av kilder	120
Førstehånds- versus andrehåndskilder	120
Kildens mottaker	121
Kildens avsender	122
Idealet: flere og uavhengige kilder	123
5.5 Utvalg til kvalitative undersøkelser – en oppsummering.....	123

Kapittel 6

Undersøkelsens femte fase: Hvordan skal

vi behandle og presentere kvalitative data?	125
6.1 Ulike tilnærminger til analyse av kvalitative data	125
6.2 Dokumentasjon	127
6.3 Innholdsanalyse.....	130
6.4 Narrativ analyse.....	136
6.5 Fra det spesielle til det generelle, og tilbake igjen.....	140

Kapittel 7

Undersøkelsens sjette fase: Hvor

gode er de konklusjonene vi har trukket?	143
7.1 Intern gyldighet	143
Validering gjennom test mot andre	144
Validering gjennom kritisk gjennomgang av kilder og informasjon fra kildene	146
Validering gjennom kritisk drøfting av kategorier, fortellinger og metaforer	149
Validering av sammenhenger	151
7.2 Overførbarhet (ekstern gyldighet).....	152
Hvordan er enhetene trukket ut?	153
Bruk av teori og andre undersøkelser	154

7.3	Er resultatene pålitelige?	155
	Undersøkellesdesignet påvirker dem som undersøkes	155
	Slurv i nedtegning og analyse av data	157
7.4	Test av gyldighet og pålitelighet - betydningen av refleksivitet	159

DEL 3

DET KVANTITATIVE UNDERSØKELSESDSIGNET	161
--	------------

Kapittel 8

Undersøkelsens tredje fase: Hvordan

skal vi samle inn kvantitativ informasjon?	163	
8.1	Variabler, enheter og verdier	164
8.2	Hvordan skal vi konkretisere det vi ønsker å spørre om?	164
8.3	Hvordan skal vi utforme spørsmål og svar?	166
	Ulike former for svaralternativer	167
	Ulike spørsmålsstillinger	172
8.4	Hvordan skal vi samle inn informasjonen?	180
	Kriterier for valg av datainnsamlingsmetode	181
	Praktisk administrasjon av de ulike datainnsamlingsmetodene	185

Kapittel 9

Undersøkelsens fjerde fase: Hvordan skal vi foreta utvalg av enheter?

9.1	Populasjon og utvalg	193
9.2	Frafall	194
9.3	Fra teoretisk til faktisk populasjon: avgrensning av enhetene	195
9.4	Fra teoretisk til faktisk populasjon: ufullstendige populasjonslister - <i>fracfall 1</i>	196
9.5	Fra faktisk populasjon til teoretisk utvalg - <i>fracfall 2</i>	196
	Rent tilfeldig utvalg	197
	Systematisk tilfeldig utvalg	198
	Stratifisert utvalg	199
	Hensikt med sannsynlighetsutvalg	201
	Hvor stort skal utvalget være?	202
	Andre utvalgsformer: ikke-sannsynlighetsutvalg	203
	En oversikt over utvalgsprosessen	205
9.6	Problemet med ikke-svar - <i>fracfall 3</i>	207
	Hvorfor er ikke-svar et problem?	207
	Hva kan vi gjøre for å minske problemet med ikke-svar?	208
	Hvor høy bør svarprosenten være?	209

Kapittel10

Undersøkelsens femte fase: Hvordan skal vi behandle og presentere den informasjonen vi får inn?	211
10.1 Oversikt over funn – univariat analyse	212
Frekvensfordelinger.....	212
Grafiske framstillinger av frekvensfordelinger	213
Enkle statistiske mål	215
10.3 Forskjeller og likheter i et utvalg	218
Grafiske framstillinger av forskjeller og likheter	219
Mål på samvariasjon.....	220
10.4 Videre analyse	224
10.5 Avslutning.....	226

Kapittel11

Undersøkelsens sjette fase: Hvor gode er de konklusjonene vi har trukket?	229
11.1 Begrepsmessig gyldighet.....	229
Kontroll av begrepsmessig gyldighet.....	232
11.2 Ekstern gyldighet.....	234
Statistisk generalisering – noen sluttkommentarer.....	240
11.3 Er resultatene pålitelige?	241
Utformingen av selve spørreskjemaet.....	241
Trekking ved respondenten (kunnskap og interesser).....	242
Trekking ved den konteksten respondenten befinner seg i når spørreskjemaet besvares.....	243
Koding og innlegging av data	244
Analysen av registrerte data	244
11.4 Avslutning.....	245

DEL 4

TOLKNING OG PRESENTASJON AV KVALITATIVE OG KVANTITATIVE DATA	247
---	-----

Kapittel12

Undersøkelsens sjuende fase: tolkning av resultater	249
12.1 Hva er tolkning av resultater?.....	249
Sammenligning	249
Bruk av teori	250
Perspektivering – bruk av metaforer	253

12.2	Ulike feilslutninger	255
	Nivåfeilslutning.....	256
	Tidsfeilslutning	257
	Kausalitetsfeilslutning.....	259
12.3	Den siste vurderingen - undersøkelsens totale gyldighet.....	260

Kapittel 13

	Presentasjon og rapportskrivning	265
13.1	Oversiktlighet.....	266
13.2	Logisk oppbygging	274
13.3	Klarhet.....	279
13.4	En siste olje.....	280

	Stikkordregister	287
--	-------------------------------	------------

	Personregister	293
--	-----------------------------	------------